ara andorra

DIMECRES
25 DE JUNY DEL 2025
NÚMERO 42

P 04

TURISME

Estiu d'aventura a Naturland

Oferta d'activitats per a totes les edats i públics en un entorn privilegiat per gaudir de la natura

Una imatge de l'atracció del Tobotronc. NATURLAND

P 02

El llegendari Marcus Miller lidera el cartell del 41è Festival de Jazz d'Escaldes

l'entrevista

GUILLEM CASAL

ministre d'Agricultura i Medi Ambient

"El 30% de tot el territori nacional d'Andorra quedarà protegit com a espai natural i no s'hi podrà construir"

P 11

Impuls al tramvia entre la Seu i Andorra

Trobada entre els presidents Xavier Espot i Salvador Illa

GOVERN D'ANDORRA

P 10

CARLES ENSENYAT
SÍNDIC GENERAL

"Andorra i Catalunya han de protegir el català"

FESTIVAL INTERNACIONAL DE JAZZ D'ANDORRA

Torna el jazz de Marcus Miller

Una cita única amb quaranta anys d'història, talent jove i grans mestres de la música a Escaldes

Fotografia d'una edició anterior del Festival Internacional de Jazz. COMÚ D'ESCALDES-ENGORDANY

REDACCIÓ
ESCALDES-ENGORDANY

El jazz tornarà a sonar amb força aquest estiu als Pirineus. Del 3 al 10 de juliol, el Festival Internacional de Jazz d'Andorra Escaldes-Engordany celebra la 41a edició, i es consolida com una de les cites més longeves i arrelades de l'escena cultural andorrana. L'esdeveniment aterra amb una programació que combina grans noms del panorama internacional amb concerts gratuïts i activitats obertes a tothom. Més que un simple festival, es tracta d'un projecte de país, fortament arrelat a Escaldes-Engordany, que amb el pas del temps ha esdevingut una cita imprescindible al calendari musical dels Pirineus.

Després d'uns anys d'absència, el festival es va recuperar ara fa quatre anys, amb l'inici del mandat de Rosa Gili i Quim Dolsa, i des d'aleshores no ha deixat de créixer. I és que l'edició d'enguany s'amplia en durada i escenaris, reafirmant l'aposta del Comú d'Escaldes-Engordany per la cultura. Es tracta d'un esdeveniment amb vocació nacional, amb el suport clau d'Andorra Turisme, la implicació de les ambaixades francesa i espanyola –que reforcen la dimensió internacional del festival– i la complicitat creixent del teixit econòmic de la parròquia.

Els caps de cartell d'aquesta edició actuaran a la Sala Prat del Roure, on se celebraran els concerts de pagament. Obrirà el festival, el dijous 3 de juliol (21 h), Erik Truffaz, un trompetista suís de jazz contemporani que inclou i fusiona en les seves composicions elements propis del hip-hop, el rock, la *world music* i música electrònica. En aquesta ocasió interpretarà un repertori inspirat en bandes sonores mítiques de cinema, una experiència musical cinematogràfica única. L'endemà, el divendres 4 (21 h), serà el torn del llegendari Marcus Miller, que ja va formar part del programa del Festival de Jazz el 1998. Miller és el cap de cartell d'enguany, icona del baix elèctric i guanyador de dos Grammy, conegut per la seva trajectòria amb Miles Davis i Luther Vandross i les seves composicions brillants entre el funk, el jazz i el soul. El dissabte 5 (21 h) arribarà l'esperada actuació de Cécile McLorin Salvant, una de les veus més potents del jazz vocal contemporani, guardonada amb diversos premis Grammy i admirada per la seva capacitat d'emocionar amb interpretacions que barregen el jazz clàssic amb repertori modern. Finalment, el diumenge 6 de juliol (20 h) l'escenari acollirà la unió del pianista dominicà Michel Camilo i el guitarrista flamenc Tomatito, dos mestres dels seus instruments que proposen una fusió entre el jazz llatí i el flamenc d'alt voltatge emocional.

Jazz
Set dies de música amb ritme al carrer i talent de proximitat

Més enllà de l'escenari principal, el festival desplega una oferta de concerts gratuïts que ompliran places i carrers. La plaça Coprínceps tornarà a ser un dels pols d'atracció, amb propostes com la Sant Andreu Jazz Band, el Joan Monné Quartet i l'actuació itinerant de Llibert Fortuny i la Golden XXS Beatband, que recorreran els carrers d'Escaldes-Engordany omplint-los de ritme i improvisació. A tot plegat s'hi suma la nova plaça de l'Església, que s'incorpora enguany amb concerts destacats com el de Jonaina Salvador i Querido Pablo, i un concert de benvinguda –prejazz– amb Akagera el 28 de juny.

Amb 41 edicions, el Festival Internacional de Jazz d'Andorra no només sobreviu sinó que també vibra, creix i es reinventa. I ho fa amb un peu a les arrels i l'altre al futur, entre grans figures del jazz, joves promeses, sessions improvisades i una població que, durant una setmana, es transforma en capital musical dels Pirineus. En definitiva, el Festival Internacional de Jazz d'Andorra Escaldes-Engordany és molt més que música. És també convivència, territori, talent i passió compartida.

Agenda

Oferta d'actuacions del Festival de Jazz a la Sala Prat del Roure

- **Erik Truffaz**
  DIJOUS 3 DE JULIOL A LES 21 H
- **Quartet KM0 & Haizea Martiartu Quartet**
  DIJOUS 3 DE JULIOL A LES 22.30 H
- **Marcus Miller**
  DIVENDRES 4 DE JULIOL A LES 21 H
- **Quartet KM0 & Víctor Carrascosa Quartet**
  DIVENDRES 4 DE JULIOL A LES 22.30 H
- **Cécile McLorin Salvant**
  DISSABTE 5 DE JULIOL A LES 21 H
- **Quartet KM0 & Joan Monné Quartet**
  DISSABTE 5 DE JULIOL A LES 22.30 H
- **Michel Camilo & Tomatito**
  DIUMENGE 6 DE JULIOL A LES 20 H
- **Quartet KM0 & Enda Joyce Trio**
  DIUMENGE 6 DE JULIOL DE LES 21.30 H
- **Baptiste Herbin Trio, Django!**
  DIMECRES 9 DE JULIOL A LES 21 H
- **La Rufaka Folk Orquestra**
  DIJOUS 10 DE JULIOL A LES 21 H

Actuació d'una edició passada del festival. COMÚ D'ESCALDES-ENGORDANY

ESTIU A ENCAMP

Encamp, escenari d'aventura i de connexió amb la natura

Una programació estiuenca completa i de referència

JOEL PICÓN
ENCAMP

A l'estiu, el Comú d'Encamp aposta amb força per un turisme actiu i sostenible, amb una proposta que combina experiències immersives a la natura, llegendes del patrimoni oral andorrà i noves activitats per a famílies i per als més aventurers. El llac d'Engolasters, el camí de les Pardines i els Cortals d'Encamp esdevenen l'escenari d'una programació rica i diversa per redescobrir el territori.

Una de les principals novetats és la posada en marxa, per primera vegada, d'uns cursos de supervivència a la muntanya. La proposta està pensada per a famílies, parelles i persones individuals que vulguin millorar les seves habilitats a l'entorn natural. Les sessions, que es faran a finals de juliol, es dividiran en dues jornades intensives de deu hores (els dies 12 i 13 de juliol) i dues experiències de cap de setmana amb pernoctació a la intempèrie (28 i 29 de juny i 26 i 27 de juliol).

La consellera de Turisme i Comunicació, Verònica Solsona, explica que l'objectiu és "reconnectar amb la natura i amb els valors i la identitat del país". Els participants aprendran tècniques essencials, com fer foc amb mètodes primitius, orientar-se amb brúixola o estrelles, potabilitzar aigua o actuar amb calma en situacions d'emergència.

Vista general dels Cortals d'Encamp.
COMÚ D'ENCAMP

Amb un preu que oscil·la entre els 10 i els 45 euros, la proposta vol ser accessible per a tothom. "És una oportunitat perquè tothom hi tingui cabuda, especialment els joves i les famílies que estiguin de vacances a la parròquia", explica la directora de Turisme i Reactivació Econòmica, Anna Canals.

Engolasters i les Pardines

A més, el llac d'Engolasters continua sent un dels grans reclams de la parròquia. Accessible des d'Encamp o pel suau camí de les Pardines –una via panoràmica adaptada a tots els públics–, aquest espai ofereix un entorn ideal per a caminades tranquil·les, envoltat de pinedes de pi negre i poblat d'històries que formen part de la cultura andorrana.

Des del mirador de la zona es poden contemplar bordes i corrals d'alta muntanya, vestigis d'un passat ramader encara molt present. De fet, l'indret també està adaptat per a persones amb discapacitat visual o auditiva o amb mobilitat reduïda.

Els Cortals

La zona dels Cortals d'Encamp concentra una de les ofertes d'activitats més completes del país. Des del Funicamp, el telecabina més llarg d'Europa, es poden explorar rutes de senderisme com la dels Orris –on encara es conserven les antigues construccions dels pastors– o aventures verticals com la via ferrada Clots de l'Aspra i el pont tibetà, amb unes vistes vertiginoses i espectaculars.

Per als més petits hi ha rutes temàtiques com *Rastres i petjades Macarulla* o *La recerca del Tamarro Enko*, que combinen joc i natura. També és possible visitar la vall del Madriu-Perafita-Claror, Patrimoni Mundial per la Unesco, des d'aquest mateix punt.

Amb aquesta combinació de natura, aventura i cultura, el Comú d'Encamp reafirma la seva voluntat de posicionar la parròquia com a referent del turisme d'estiu al Pirineu.

ESTIU A SANT JULIÀ DE LÒRIA

Naturland, un refugi d'aventura i natura a Sant Julià de Lòria

El centre d'activitats ofereix propostes d'estiu per a totes les edats i públics

FERNANDO J. BOLÍVAR
SANT JULIÀ DE LÒRIA

El centre d'activitats ofereix propostes d'estiu per a totes les edats i públics. Situat a la parròquia de Sant Julià de Lòria, en ple bosc de la Rabassa, Naturland s'ha consolidat com una destinació destacada per gaudir de l'estiu a Andorra. El seu entorn privilegiat, que combina l'altitud amb la tranquil·litat forestal, acull una àmplia oferta d'activitats a l'aire lliure pensades per a tots els públics. El centre s'estructura en dues cotes diferenciades, a 1.600 metres i a 2.000, totes dues amb propostes que aposten pel lleure actiu i la connexió amb la natura.

Entre les activitats més emblemàtiques, destaca el Tobotronc, considerat el tobogan alpí més llarg del món. Amb un recorregut de 5,3 quilòmetres i un desnivell de 400 metres, permet un descens emocionant a través del bosc, en un trineu biplaça equipat amb sistema de frenada manual i cinturons de seguretat. L'activitat combina adrenalina i paisatge en una experiència singular i controlada.

També a la cota 1.600 hi ha el Forestline, l'única tirolina de revolts del país. Amb més de 500 metres de longitud i una durada superior als dos minuts, ofereix una baixada dinàmica i envoltada d'arbres, en què els revolts i els canvis d'alçada aporten sensacions semblants al vol. Una proposta que destaca per la seva originalitat dins l'àmbit de les activitats familiars.

A la cota superior, el recorregut acrobàtic N'Boscat proposa posar a prova l'equilibri i la coordinació amb 21 plataformes suspeses i 9 tirolines entre els arbres. El circuit inclou ponts penjants, xarxes, balancins i passarel·les, i es desenvolupa amb arnès i casc en tot moment. Està pensat per combinar la diversió amb un contacte directe i actiu amb l'entorn natural.

L'Airtrekk és una de les propostes més icòniques de Naturland i el circuit d'aventura *sky trail* més gran d'Europa. Aquesta imponent estructura de 13,5 metres d'alçada inclou 54 passarel·les diferents distribuïdes en tres nivells de dificultat, que permeten adaptar l'experiència al perfil de cada visitant. També es poden trobar diverses activitats a la cota 1.600 que completen l'oferta, com per exemple el tir amb arc, l'Xtremjump, el circuit esquirol, l'*sklide* i *tubbing* o els jeeps a pedal.

L'experiència a Naturland es completa amb una variada oferta gastronòmica adaptada a tots els gustos. A la cota 1.600 hi ha la cafeteria amb propostes de menjar ràpid de qualitat, l'hamburgueseria El Foc i l'espai exterior El Mos de la 1.600. A la cota 2.000, la Cervesera combina cuina tradicional i vistes panoràmiques en un entorn acollidor i singular.

Pel que fa a l'allotjament, el centre disposa del *mountain lodge* de la Borda de Conangle, amb serveis pensats per a una estada confortable, i de l'Alberg 1.600, una opció més funcional i versàtil, ideal per a grups i famílies que vulguin viure uns dies d'activitat intensa en plena natura.

Amb aquesta combinació d'aventura, comoditat i entorn natural, Naturland esdevé una proposta atractiva per descobrir un altre estiu a Andorra. Tota la informació es pot trobar a www.naturland.ad i al compte d'Instagram del centre (@naturland_andorra).

Passeig a cavall pels camins de Naturland. NATURLAND

Tot en un sol espai

Naturland ofereix aventura, allotjament i gastronomia de muntanya

A cavall pels racons més íntims del bosc

A Naturland les sortides guiades a cavall permeten descobrir l'entorn natural i la riquesa del patrimoni rural en un recorregut d'una hora per la cota 2.000. Acompanyats de guies experts, els participants viuran una experiència segura i accessible per a tota la família. Per als més petits hi ha un circuit de ponis tancat, on infants de menys d'1,20 metres, sempre amb un adult, poden viure un primer contacte amb els animals en un ambient controlat i acollidor. Aquesta activitat combina natura, cultura i aventura, i és una manera única d'explorar el bosc de la Rabassa amb tota tranquil·litat.

CICLISME PER A TOTS ELS PÚBLICS

Setanta quilòmetres de natura i adrenalina sobre dues rodes

F.J.B.
SANT JULIÀ DE LÒRIA

El Naturland Bike Center s'ha consolidat com un dels espais de referència per als amants del ciclisme de muntanya al Principat. Amb més de 70 quilòmetres de circuits senyalitzats, ofereix recorreguts i zones adaptades a tots els nivells, des de professionals fins a debutants o famílies que volen iniciar-se en aquesta disciplina. El centre disposa d'una quinzena d'itineraris de tipus XC i enduro, espais *jumping* i *skill zones*, i una àrea d'aprenentatge ideal per fer les primeres pedalades.

Una de les propostes destacades per a la iniciació és la ruta BTT del Prat de Conangle, un itinerari circular situat en un espai obert i de poc desnivell. Està pensat tant per als més petits i els seus acompanyants com per a aquells usuaris que volen tenir un primer contacte amb el terreny. Els usuaris més experimentats poden posar a prova la seva resistència amb rutes com la Gravity, un recorregut de 12 km i 515 metres de desnivell, o la Pic Negre, amb 13 km i més de 600 metres de desnivell, en una sortida de tres hores que transcorre per paratges d'alta muntanya.

També hi ha opcions accessibles com la ruta Greenland: un itinerari de 5 km que connecta les dues cotes del parc, descendint des dels 2.000 fins als 1.600 metres. Un cop finalitzat el trajecte, el remuntador (*shuttle*) permet tornar al punt de partida de manera còmoda i ràpida.

Els més petits disposen, a més, de l'espai Kids Zone, pensat per a infants de 3 a 6 anys, on poden moure's amb llibertat i adquirir habilitats bàsiques en un entorn adaptat i segur. L'oferta global del Bike Center converteix Naturland en un destí ideal per gaudir del ciclisme a l'estiu, combinant aprenentatge i natura en un entorn privilegiat. A través del compte d'Instagram @naturland_bikecenter es poden consultar les darreres notícies de l'espai.

Una dona fent ciclisme de muntanya per una de les rutes del Bike Center. NATURLAND

CULTURA

El llac d'Engolasters s'omple de música i cultura

Les Nits d'Estiu de FEDA Cultura oferiran una desena d'activitats gratuïtes per a tots els públics

JOEL PICÓN
ANDORRA LA VELLA

El paisatge màgic del llac d'Engolasters tornarà a ser l'escenari d'un dels programes culturals més singulars de l'estiu als Pirineus. Entre juny i setembre, Les Nits d'Estiu de FEDA Cultura oferiran una desena d'activitats gratuïtes per a tots els públics. La proposta combina art, ciència, música i sensibilització ecològica, en col·laboració amb la Taula de Museus, l'Ull Nu i el Festival de Música Antiga dels Pirineus (FeMAP).

El programa arrenca el 25 de juny amb una visita nocturna al MW Museu de l'Electricitat, on es pot veure l'exposició *Carbó vegetal: l'or negre dels pobres*, del fotògraf Pascal Maitre. La mostra denuncia l'impacte social i ecològic de la dependència del carbó vegetal, especialment a l'Àfrica i l'Àsia. És fruit de la col·laboració entre FEDA, l'ambaixada de França i VISA Pour l'Image, i es podrà visitar fins al 30 de novembre.

L'entorn natural d'Engolasters acollirà la majoria d'activitats: des de la *performance Cabdal* (5 de juliol), una peça inspirada en la força de l'aigua, fins al cinema a la fresca amb *Salvatges* (30 d'agost), en col·laboració amb Ull Nu. El cicle inclou dues observacions astronòmiques (11 i 25 de juliol), amb telescopis i explicacions per descobrir nebuloses i constel·lacions en un entorn lliure de contaminació lumínica.

La coordinadora del MW Museu de l'Electricitat, Fran Alcázar, explica que, un any més, han dissenyat "un programa divers i de qualitat, pensat per a tots els públics". "Podreu gaudir d'experiències úniques, tant en un espai natural tan especial per a FEDA com és el Camí Hidroelèctric d'Engolasters com al MW Museu de l'Electricitat, on s'ofereixen visites nocturnes a l'exposició temporal", afegeix.

Música antiga

Alcázar també vol posar l'accent en la tasca conjunta entre les diferents entitats culturals del país i destaca que, "gràcies a la feina conjunta amb la Taula de Museus, han configurat una oferta cultural molt rica. "Tindrem un estiu interessant!", diu.

El 19 de juliol serà el torn del FeMAP, amb un concert de música antiga en plena natura, i el 8 d'agost tindrà lloc l'Astromusical, que fusiona art i ciència en directe. El 23 d'agost, la companyia Les Il·luminades oferirà *FHASA, la llum de la seva llar*, una visita teatralitzada amb humor i emoció sobre el llegat hidroelèctric d'Andorra. També es programen visites guiades al Camí Hidroelèctric d'Engolasters (28 de juny, 19 de juliol i una visita nocturna el 2 d'agost), que formen part del calendari habitual d'estiu. Les visites permeten accedir a espais com la casa dels guardes o la presa i descobrir el funcionament d'una infraestructura clau en la història energètica del país.

Imatge d'una edició anterior del festival FEDA Cultura al llac d'Engolasters. FEDA

Les Nits d'Estiu de FEDA Cultura s'integren al programa ampli de Les Nits d'Estiu als Museus 2025, que suma una seixantena d'activitats en museus públics i privats. El conjunt de la programació aposta per fer arribar el patrimoni cultural i natural a tots els públics mitjançant activitats accessibles, creatives i de qualitat.

Aquest estiu, el llac d'Engolasters no només serà un lloc per respirar natura, sinó també per mirar el cel, reflexionar sobre l'energia i gaudir de la cultura.

ENTREVISTA

Guillem Casal

MINISTRE D'AGRICULTURA I MEDI AMBIENT

"El 30% del territori d'Andorra quedarà protegit com a espai natural"

RICARD POY
ANDORRA LA VELLA

Guillem Casal té el gran repte de promoure que el sector primari d'Andorra faci un pas endavant. La premissa és clara. Agricultura i ramaderia permeten mantenir el patrimoni natural davant el monstre devorador del totxo. Per garantir-ho a llarg termini cal una combinació de factors en què predominen el suport públic i aconseguir que les explotacions siguin rendibles en el futur més enllà del cultiu del tabac.

Com es combat la tendència d'un territori com Andorra, on el terreny s'està pagant a preu d'or per l'allau de compradors d'immobles?
Hem aconseguit una fita important amb la protecció del 30% del territori nacional amb l'horitzó 2030. Recentment hem signat un acord entre Govern i els comuns de Canillo i Ordino per crear una nova àrea de protecció com a parc natural de 74 quilòmetres quadrats. Per a Andorra és un espai molt important, perquè representa el 15% del territori nacional. S'ha de sumar al 15% que ja tenim. Hem aconseguit, doncs, convertir en parc natural el 30,08% del territori nacional.

Com es col·labora amb Catalunya pel que fa a la protecció de l'espai natural?
La protecció ha de ser transnacional perquè els hàbitats dels animals no hi entenen, de fronteres. Col·laborem en molts temes. Per exemple, en el pla de recuperació d'espècies. O en el seguiment d'espècies en perill d'extinció com l'ós bru o que estan tornant, com el llop.

Com gestionen els temes polèmics com l'ós i el llop al Pirineu?
Són temes diferents. A principis del 2000, l'ós bru estava en clar perill d'extinció al Pirineu. Espanya i Catalunya, França i Andorra van decidir reintroduir-ne exemplars provinents d'Eslovènia. El llop és diferent perquè està tornant de manera natural. En territori andorrà hem tingut presència de l'ós, però no del llop. Tenim constància que n'hi ha exemplars que han estat prop de la zona fronterera.

Quants óssos hi ha al Pirineu i quina part es mouen per Andorra?
En l'últim balanç es va determinar que n'hi ha un centenar d'exemplars al Pirineu. I la xifra va en augment. N'hi ha vuit que tenim constància que han passat pel territori andorrà.

GOVERN D'ANDORRA

Els ramaders, sobretot els francesos, no estan gaire contents amb la presència de l'ós al Pirineu.
A Andorra hem elaborat conjuntament amb els ramaders un protocol de compensació en cas de danys causats per espècies en perill d'extinció com l'ós bru. No l'hem hagut d'activar mai, toquem fusta, perquè no s'ha produït cap depredació. Hem engegat un programa pilot amb collars GPS en alguns animals dels ramats. Ens mostra si hi ha moviments bruscos col·lectius. Els banders (agents forestals) poden verificar si es deu a la presència de l'ós o del llop.

El turisme de muntanya a Andorra es pot veure afectat per la possible presència de l'ós?
Hem fet una sèrie de vídeos explicant com s'ha de reaccionar si et trobes un ós. Quan vas a la platja tens certs riscos, doncs a la muntanya també. La meteorologia, les allaus, fauna salvatge com un escurçó o creuar-te amb un exemplar d'ós bru, encara que és extremadament improbable.

Com es troba actualment el projecte per conrear cànnabis medicinal a Andorra?
Volem desenvolupar una indústria al voltant del cànnabis terapèutic. Tenim un acord amb el sector primari perquè hi participi. Els agricultors i ramaders no deixaran l'activitat per dedicar-se a cultivar cànnabis. La nova indústria ha de permetre crear un sector farmacèutic i terapèutic.

Quin serà el model de cultiu?
Serà un cultiu *indoor*. La matèria primera estarà exclusivament dedicada a l'elaboració de productes cosmètics o terapèutics. No serà una matèria consumible directament. Hem volgut que el sector primari hi estigui involucrat o en rebi un benefici perquè ajudi a mantenir-ne la viabilitat.

El cànnabis acabarà substituint el tabac com a producte de conreu de referència?
Hi ha una frase andorrana: les vaques es mengen el tabac. Vol dir que els ingressos del tabac compensen les pèrdues que s'ocasionin a la ramaderia. Les explotacions més grans ja són sostenibles gràcies al fet que hem augmentat un 35% les subvencions. Per tenir garanties a llarg termini cal que diversifiquem les activitats. El cànnabis substituirà el tabac? No ho sé. El temps ho dirà.

"Farem selecció genètica de vedelles per evitar el cul gros"

● Quins són els projectes més importants per garantir la viabilitat de les explotacions?
Del cànnabis, se'n parla molt perquè és el més cridaner. Però en tenim uns altres de molt interessants. Per exemple, treballem en un centre de recria d'anolles...

● Recria? Què és una anolla?
Una vedella que encara no és mare. De tres o quatre anys. Actualment, nosaltres seleccionem els nostres toros de reproducció per evitar problemes genètics. Especialment que no tinguin el gen cular...

● Gen cular? El cul gros?
Sí. En el nostre sistema de producció càrnica de gran qualitat necessitem que les vaques donin els millors vedells possibles. Si han de parir cries amb el cul gros hi ha un problema molt important que afecta la mare. Per això es descarta el toro que pugui passar aquest gen i el nostre projecte ens ha de permetre que també s'elimini en les mares.

● Un centre de selecció de vedelles?
El centre de recria de noies va en aquest sentit. Hem de seleccionar les mares també perdonar un salt de qualitat en la productivitat. La gent pensa que el sector ramader és molt tradicional, però actualment hi ha una gran aposta en la innovació. El 10% de les femelles que neixen es guarden perquè siguin mares. D'aquest percentatge, una part estarà centralitzada per fer un seguiment. Se seleccionaran les futures mares de la raça bruna d'Andorra. Com ja fem amb els toros. I tindrem un sistema molt més eficient productivament en que s'eliminin problemes com el gen cular.

2025

ANDORRA JAZZ ESCALDES ENGORDANY

41è FESTIVAL INTERNACIONAL
Escaldes-Engordany

DEL 3 AL 10 DE JULIOL

Erik Truffaz
Marcus Miller
Cécile McLorin Salvant
Michel Camilo & Tomatito

Akagera · Haizea Martiartu Quartet · Quartet KMO
Víctor Carrascosa Quartet · Joan Monné Quartet
Enda Joyce Trio · Sant Andreu Jazz Band · Querido Pablo
Llibert Fortuny i la Golden XXS Beatband · Jonaina Salvador
Baptiste Herbin Trio · Rufaka Folk Orquestra

Entrades a
www.e-e.ad/festivaljazz

ORGANITZA:
Comú d'Escaldes-Engordany

PATROCINADORS PRINCIPALS:
Andorra
MORABANC

PATROCINADORS INSTITUCIONALS:
AMBASSADE DE FRANCE EN ANDORRE

PATROCINADORS:
JAZZ messengers
Estrella Galicia

MITJÀ COL·LABORADOR:
RTVA Ràdio i Televisió d'Andorra, S.A.

COL·LABORADORS:
CALDEA
illa
sisēgrau.
CARNET JOVE ANDORRA
Museu CarmenThyssen Andorra
MARTINI
LaMalia
L'ENOTECH

HOTELS COL·LABORADORS:
Hotel Roc Blanc Andorra
Hotel Panorama
HESPERIA ANDORRA

Mirades

Pont tibetà de Canillo

El segon pont tibetà més llarg del món és a Canillo. Està situat a 1.875 metres d'altitud, té una llargada de 603 metres i es troba a 158 metres de terra. La passarel·la té un metre d'amplada. El pont tibetà s'ha convertit en un dels principals atractius turístics d'Andorra, i passar-hi és una experiència única i inoblidable.

25-06-2025 Foto: Andorra Turisme

ENTREVISTA

Carles Ensenyat

SÍNDIC GENERAL D'ANDORRA

"Andorra ha de col·laborar amb Catalunya per protegir el català"

CONSELL GENERAL

RICARD POY
ENCAMP

Carles Ensenyat Reig és el síndic general d'Andorra. És el segon càrrec nacional més important del Principat després del cap de govern. Cal recordar que els dos coprínceps d'Andorra són el president de la República francesa i el bisbe d'Urgell. El síndic és el president del Parlament, però el càrrec va molt més enllà. El càrrec de síndic general va ser creat arran del naixement del primer *parlament* del Principat, el Consell de la Terra, l'any 1419, institució precursora del Consell General. Fins al 1982, any de creació del primer Govern, el càrrec de síndic general era una barreja dels poders legislatius i executiu.

Quina és la relació entre la Sindicatura i el Parlament de Catalunya com a institucions representatives del poder legislatiu?
Hi ha molts temes que portem de forma conjunta. S'ha de tenir en compte que Catalunya és la nostra zona veïna del sud i la interrelació és molt important. Hi ha múltiples afers relacionats amb el veïnatge que ens porten a treballar de forma conjunta. En l'àmbit parlamentari col·laborem d'una forma molt positiva.

Quins són els temes concrets que s'han de treballar conjuntament perquè afecten els dos territoris?
N'hi ha moltíssims. Per exemple, hi ha tota la relació que es genera a partir dels temporers, que són els treballadors que viuen a Catalunya i que es desplacen al Principat perquè hi tenen la feina. Hi ha tot un seguit de temes on cal una col·laboració constant. Per exemple, l'aeroport d'Andorra-la Seu d'Urgell. La gestió sanitària amb convenis per optimitzar serveis o la gestió forestal. Pel que fa a les infraestructures tenim temes que s'estan avaluant, com la possibilitat d'un tramvia que connecti precisament l'aeroport amb Andorra passant per la Seu d'Urgell.

L'aeroport ha estat un exemple d'un projecte d'èxit impulsat per les dues parts.
El de la Seu és l'únic aeroport que és propietat de la Generalitat. Es va començar amb un sol vol a Madrid i xàrters o viatges privats. S'ha evolucionat molt positivament i s'ha obert una nova destinació, Palma. Ara s'està estudiant París com una futura destinació. Els informes són positius respecte a aquest nou trajecte. Ens faria connectar l'Alt Urgell i Andorra amb un vol directe a la capital de França, un fet impensable fa uns anys. L'aeroport és un exemple d'un èxit compartit per la col·laboració d'Andorra amb la Generalitat, ja que nosaltres també invertim en la infraestructura.

¿El repte és disminuir de forma important els vols que s'acaben desviant per les condicions climatològiques?
S'ha de continuar invertint per dotar l'aeroport de les màximes garanties. Hem de treballar perquè vagi augmentant el nombre de vols i al mateix temps posar les eines perquè les cancel·lacions o desviacions per mal temps siguin les mínimes.

6

Relació
"L'aeroport de la Seu és un exemple d'èxit en la col·laboració entre Catalunya i Andorra"

Un dels temes bilaterals és aconseguir l'oficialitat del català com a llengua de la Unió Europea.
En aquest afer hi ha un triple interès. Espanya està impulsant que el català sigui idioma oficial a la Unió Europea. Catalunya hi dona tot el suport i per a Andorra significaria estalviar-se molts diners. Totes les directives europees que nosaltres hem d'anar implementant ens arribarien en català. Si les directives ja surten traduïdes d'origen ens estalvien temps i diners.

La situació del català és un front comú en altres camps?
El català és la llengua comuna als dos territoris i l'únic idioma oficial d'Andorra. Hem de col·laborar per aconseguir la màxima protecció de la llengua.

Com s'implementa la col·laboració entre els dos parlaments?
Amb la presidència d'Anna Erra al Parlament vam crear un grup de treball. Va ser una de les grans impulsores i l'acord s'ha signat amb el president Josep Rull. Ara disposem d'una relació directa entre Catalunya i Andorra en l'àmbit parlamentari. Ens hem reunit dues vegades, i ara ja comencen els Parlamentaris a tractar els temes compartits. Per exemple, Catalunya està molt interessada en la nostra nova llei per protegir el català i nosaltres en el seu sistema de transcripció automàtica de les sessions parlamentàries.

DEMOGRAFIA

La població d'Andorra continua creixent i ja són 87.682 residents

REDACCIÓ
ANDORRA LA VELLA

La població resident al Principat d'Andorra continua creixent. El 31 de maig del 2025 en el país hi havia registrades un total de 87.682 persones, la qual cosa suposa un augment del 2,1% respecte al mateix període de l'any 2024. En termes absoluts, es tracta d'un increment de 1.819 persones.

El creixement es concentra a les parròquies d'Andorra la Vella amb una pujada de 400 residents, (1,6%), Encamp va incrementar en 338 els seus residents (2,6%), Canillo va augmentar en 333 (5,8%), la Massana n'ha guanyat 215 (1,8%), Escaldes-Engordany 205 residents (1,3%) i Ordino 167 (3,1%). La parròquia que menys ha crescut ha estat Sant Julià de Lòria amb 161 (1,6%).

Origen
El 36,9% de nouvinguts són de Colòmbia, el Perú i Argentina

Per nacionalitats, l'increment anual mesurat al mes de maig es concentra en el col·lectiu *Altres nacionalitats* amb un total de 1.070 persones (7,8%), seguit dels espanyols amb 402 persones (2,0%). Pel que fa a la nacionalitat andorrana, va pujar en 317 persones (0,8%) i la francesa ha experimentat un repunt de 180 persones (4,7%). En canvi, les persones amb nacionalitat portuguesa registren un decreixement de 150 persones (-1,7%) respecte al mateix mes de l'any anterior.

Si s'analitza en detall l'augment del grup *Altres nacionalitats*, destaca el creixement del nombre de persones amb nacionalitat colombiana, peruana i argentina, ja que suposen el 36,9% de la variació.

RELACIÓ AMB CATALUNYA

Impuls al tramvia entre Andorra i la Seu

REDACCIÓ
ANDORRA LA VELLA

La primera visita institucional del president de la Generalitat de Catalunya, Salvador Illa, a Andorra va servir per posar sobre la taula els diversos temes en comú que tenen entre mans els dos executius. Una de les qüestions que es van abordar va ser la del diàleg a tres bandes entre els executius de Catalunya, Espanya i Andorra per impulsar millores a la N-145.

També es va parlar del projecte conjunt per avaluar la viabilitat de fer un tramvia entre la Seu i Andorra, així com de l'aeroport de la Seu. En aquest sentit, Illa va recordar que hi ha tres eixos de treball: que la infraestructura pugui rebre vols de l'espai no Schengen; que es facin vols "en un major ventall d'horaris", i que es permeti la recàrrega dels avions a pressió, per millorar la fluïdesa. Xavier Espot va incidir en la voluntat de potenciar la connexió aèria i va evidenciar la "molt bona col·laboració" no només amb la Generalitat, que té la titularitat de l'aeroport, sinó també amb el govern espanyol, que és qui ha d'autoritzar els vols nocturns. El cap de govern d'Andorra va defensar que aquesta infraestructura és "l'exemple perfecte que quan se sumen esforços les coses surten bé", i va celebrar també la voluntat de l'executiu català d'impulsar l'ampliació del Prat, ja que tenir "un *hub* a dues hores en cotxe" d'Andorra és una "notícia" que se "celebra".

El cap de govern d'Andorra, Xavier Espot, durant la roda de premsa. M.F.

Zona econòmica especial

La possibilitat d'impulsar una zona econòmica especial a Organyà, en uns terrenys titularitat de la Generalitat i on es podria implementar una zona industrial que servís per donar "prosperitat" al territori pirinenc, va ser una altra de les propostes que es van posar sobre la taula en la reunió.

"Hem parlat d'un projecte molt interessant i prioritari", va dir Espot, la possibilitat que al municipi d'Organyà s'ubiqui sòl industrial en uns terrenys propietat de l'Incasòl i on es podrien instal·lar empreses "d'alt valor afegit, "no només" d'Andorra sinó també d'altres indrets. De fet, es va acordar que es pugui "treballar de valent" perquè aquest projecte pugui ser una realitat. Així, Illa va manifestar que aquell mateix matí havia pogut "copsar" l'interès de l'Ajuntament d'Organyà d'impulsar aquesta zona, una iniciativa que generaria "prosperitat compartida" per a tot el territori pirinenc.

Espot va dir que a Andorra manca sòl, i encara més de tipus industrial, i que, per tant, podria ser "una autèntica oportunitat".

Treball conjunt en matèria d'habitatge

REDACCIÓ
ANDORRA LA VELLA

La reunió entre Xavier Espot i Salvador Illa també va incidir en la necessitat "d'aprofundir en el grup de treball per alinear les polítiques en matèria d'habitatge", segons va defensar el cap de l'executiu. En aquest sentit, Espot va recordar el grup de treball que es va crear per abordar aquesta matèria i el fet que cal una "visió transfronterera", perquè si hi ha escassetat d'habitatge a Andorra acaba afectant a la zona fronterera. Va recordar que Andorra i Catalunya tenen "una visió relativament alineada" en el sentit de "respectar la propietat privada", però també de mesures d'una certa intervenció. I, per tant, "partint d'aquesta confluència i que és un repte compartit", es va decidir que aquest treball sigui una de les prioritats.

En matèria de salut, es va recordar que hi ha un conveni marc que "es declina en molts àmbits", i de cara al mes de setembre s'abordarà l'ús de l'UCI andorrana per part dels territoris catalans pròxims al Principat.

enbreu

ANDORRA TURISME

El bus turístic comença a funcionar l'1 de juliol

El bus turístic tornarà a fer parada aquest estiu a totes les parròquies del país. La iniciativa es posa en marxa de nou a partir de l'1 de juliol i s'allarga fins al 15 de setembre ininterrompudament, amb una proposta diferent per a cada dia de la setmana. Així, els recorreguts, que comencen a les 9.30 hores del matí, tenen l'art romànic, els oficis o les tradicions del Principat com a fil conductor i permeten als usuaris recórrer diferents indrets del país. Tots acaben prop de les 14 hores, menys l'itinerari de dissabte, que inclou dinar i que acaba a les 16 hores.

Com ja va passar l'any passat amb una bona rebuda, l'1 de juliol s'ofereix una jornada de portes obertes als residents que vulguin apuntar-s'hi. Els interessats hauran d'acreditar la residència al país a l'oficina de turisme d'Andorra la Vella, on se'ls facilitaran les entrades fins a emplenar l'aforament.

L'itinerari previst per als dimarts inclou una visita al nucli antic i l'església de Sant Julià, així com una visita pel centre històric i el temple d'Andorra la Vella.

Els usuaris valoren aquesta oferta d'estiu amb un 9,1 sobre 10 i destaquen que l'activitat inclou guia en català, castellà, anglès i francès. El preu és de 24 euros per als itineraris de matí i de 39 euros per al de dissabte, que inclou l'àpat del migdia. Els infants de menys de tres anys tenen entrada gratuïta i els de fins a dotze, un 50% de descompte.

Els salaris pugen i el nombre d'assalariats creix a Andorra

El salari medià declarat a l'abril a Andorra és de 2.130,99 euros, mentre que el salari mitjà arriba als 2.701,49 euros, amb augments respecte a l'any anterior, segons detalla el Departament d'Estadística d'Andorra.

Al març, les xifres eren similars, i destacaven pujades als sectors de la construcció, l'hoteleria i el sistema financer. De gener a març, la mitjana del salari medià ha estat de 2.086 euros. En els darrers dotze mesos, els salaris també han pujat de manera sostinguda, i cap sector ha registrat descensos. El nombre de treballadors assalariats ha crescut fins a les 46.677 persones.

Espot vol que Andorra sigui el motor econòmic del Pirineu

El cap de Govern, Xavier Espot, ha reivindicat el paper d'Andorra com a motor econòmic del Pirineu durant la Trobada Empresarial celebrada a la Seu d'Urgell. Ha defensat la creació de llocs de treball d'alt valor afegit i una col·laboració més estreta amb els territoris veïns per generar riquesa conjunta. Espot ha posat com a exemple l'estudi del tren lleuger, la nova zona econòmica especial a Organyà i l'acord d'associació amb la UE. També ha subratllat la importància d'enfortir la connectivitat i ha demanat més implicació institucional per impulsar el desenvolupament compartit.

TURISME CULTURAL

Església parroquial d'Ordino. COMÚ D'ORDINO

Ordino, artesania i patrimoni històric entre muntanyes

Cultura i paisatge estructuren la proposta d'estiu de la parròquia

FERNANDO J. BOLÍVAR
ORDINO

A l'estiu, molts visitants cerquen natura, temperatures agradables i activitats a l'aire lliure. A Ordino, però, l'experiència s'amplia amb una oferta que combina patrimoni històric, oficis tradicionals i identitat cultural. Lluny del turisme convencional, la parròquia proposa un recorregut per espais que permeten entendre com es vivia, es treballava i s'organitzava la vida comunitària al llarg dels segles. El resultat és una proposta turística serena, propera i autèntica, que s'integra amb respecte a l'entorn natural. Aquest estiu, tres punts prenen protagonisme: el Mercat d'Artesans, la Ruta del Ferro i el poble de la Cortinada.

Del 15 al 17 d'agost, el nucli d'Ordino acull una nova edició del Mercat d'Artesans. L'esdeveniment atrau centenars de persones, tant residents com turistes, que hi troben una àmplia selecció de productes de proximitat elaborats de manera artesanal: formatges, melmelades, cosmètica natural, bijuteria, tèxtils o obres d'art.

Les parades, repartides pels carrers del centre, posen en valor l'artesania local i el compromís amb la sostenibilitat. L'ambient és familiar, amb espais que conviden a passejar i descobrir cada parada com si fos un petit aparador de creativitat i ofici.

Enguany, el mercat incorpora una proposta familiar d'oci. La companyia El Burro dels Jocs convertirà la plaça de la Closa en un espai de circ amb quinze zones diferenciades on petits i grans podran experimentar amb xanques, diàbolos, anelles o pals xinesos. Una activitat participativa que complementa l'oferta i fomenta la interacció lúdica en un entorn obert.

La Ruta del Ferro, per la seva banda, és un itinerari lineal de 4,2 quilòmetres que connecta la mina de ferro de Llorts amb La Cortinada. Amb un desnivell moderat i ben senyalitzada, és adequada per a famílies o per a qualsevol persona que vulgui fer una caminada assequible amb un fort component cultural. El recorregut permet endinsar-se en el passat metal·lúrgic d'Andorra, actiu entre els segles XVII i XIX. Des de la mina visitable de Llorts fins a les reixes forjades de l'església de Sant Martí, el camí revela les fases de producció del ferro, amb exemples d'arquitectura tradicional i intervencions escultòriques contemporànies.

Ruta del Ferro
Un itinerari reconegut pel Consell d'Europa pel seu valor històric i cultural

Aquest itinerari forma part de la Ruta del Ferro dels Pirineus, una iniciativa transfronterera reconeguda pel Consell d'Europa l'any 2004 pel seu valor cultural i històric.

El darrer punt d'interès és La Cortinada, un dels nuclis més representatius del patrimoni andorrà. Amb carrers empedrats i una gran concentració d'elements singulars, ofereix una experiència immersiva en la història local. L'església romànica de Sant Martí, del segle XII, obre les portes durant l'estiu amb visites guiades gratuïtes que permeten descobrir-ne l'arquitectura, les pintures murals i els treballs de forja. A pocs metres, es poden visitar la Mola i la Serradora de Cal Pal, dos antics equipaments hidràulics restaurats que funcionen amb energia de l'aigua i que permeten veure en directe com es transformava la fusta o es molia el gra. Aquest conjunt patrimonial, fàcilment visitable a peu, conforma una mostra excepcional del llegat rural andorrà.

Amb aquestes tres propostes, Ordino es consolida com una destinació cultural de referència durant els mesos d'estiu. Tant el Mercat d'Artesans com la Ruta del Ferro i La Cortinada ofereixen experiències complementàries i accessibles per a públics diversos. En poc temps és possible recórrer els tres espais i emportar-se una visió completa del caràcter històric i natural de la vall. L'estada a la parròquia permet alhora descobrir el paisatge d'alta muntanya i aprofundir en aspectes clau del patrimoni material i immaterial del país.

POLÍTICA

Andorra i Catalunya impulsen l'oficialitat del català a la UE

El síndic general visita de forma oficial el Parlament

REDACCIÓ
ANDORRA LA VELLA

El síndic general, Carles Ensenyat, i la subsíndica general van fer el 16 de juny una visita oficial al Parlament de Catalunya. En l'acte de rebuda, el síndic general i el president del Parlament, Josep Rull, van defensar la necessitat de treballar en "estratègies compartides" entre les dues institucions, especialment en qüestions com la llengua, la cultura i l'ús de noves tecnologies. En aquest sentit, van avançar que a la tardor es reunirà a Barcelona una comissió estable dels dos Parlaments, creada després de la signatura del memoràndum que es va fer a Andorra el març passat.

Les dues parts van incidir durant la reunió en la necessitat d'aliar-se per poder donar un impuls a la situació del català a la Unió Europea. Cal recordar que, a banda de l'eix Generalitat - Govern d'Andorra que treballa en aquesta qüestió, Junts va arribar a un acord de legislatura amb el president espanyol, Pedro Sánchez, perquè el govern del PSOE treballés per aconseguir l'oficialitat del català a Europa. Tot i això, aquesta qüestió encara no ha arribat a bon port, en part per les reticències d'alguns dels socis europeus.

El síndic general, durant el seu parlament, va remarcar la importància de "conèixer les inquietuds i les necessitats de les contraparts, per entendre millor la postura d'Andorra en molts temes, així com les problemàtiques que té Catalunya i buscar les solucions que siguin millor per a les dues bandes". Ensenyat va posar de manifest la voluntat andorrana perquè la promoció del català formi part de la negociació de l'acord d'associació. Alhora, va recordar que Andorra no té poder per imposar, però que "hi ha molt d'interès perquè sigui una llengua reconeguda i oficial". També va detallar que segueixen "de molt a prop" com Catalunya treballa en la defensa de la llengua que comparteixen.

Per la seva banda, Rull va destacar que, "en un món globalitzat i convuls com l'actual, les aliances són més necessàries que mai, i més en un cas de veïnatge i de cultures compartides". Així mateix, el president va marcar com a prioritat la defensa de la llengua comuna i va voler fer valdre "l'estatalitat d'Andorra per poder garantir que la llengua catalana tingui el major nivell de projecció internacional". Tanmateix, va exposar que s'està duent a terme una "batalla" perquè el català pugui ser oficial a les institucions europees.

Oficialitat
Aliança per millorar la situació del català en el context europeu

Garantia
Rull veu clau per projectar la llengua que Andorra sigui un estat

El síndic general, Carles Ensenyat, amb Josep Rull. PARLAMENT DE CATALUNYA

Col·laboració en més àmbits

El síndic general i el president van indicar altres temes per treballar conjuntament, com l'ús de les tecnologies per a la transcripció de debats o la intel·ligència artificial, les experiències pel que fa als parlaments oberts o les polítiques d'igualtat.

A l'acte hi va assistir també l'ambaixadora d'Andorra a Espanya, Eva Descarrega, així com la vicepresidenta primera del Parlament de Catalunya, Raquel Sans, i els secretaris de la mesa, Glòria Freixa, Juli Fernàndez, Rosa Maria Ibarra i Judit Alcalà.

Després de l'acte, el síndic general va signar el llibre d'honor i la comitiva va visitar diversos espais del Parlament, com la Sala de la Mesa i el Saló de Sessions.

TURISME

Canillo, un destí de possibilitats infinites

L'oferta turística de la parròquia no es queda en els icònics pont tibetà i mirador del Roc del Quer

REDACCIÓ
BARCELONA

Canillo, la parròquia més gran d'Andorra, es consolida com un dels destins més fascinants del Principat, ja que ofereix un equilibri perfecte entre natura, cultura i aventura. Amb l'icònic pont tibetà i una oferta d'oci en constant evolució, aquest enclavament d'alta muntanya es posiciona com un escenari privilegiat per viure experiències úniques també durant la temporada d'estiu.

Precisament, una de les joies de la corona de la parròquia és el ja mencionat pont tibetà, l'estructura penjant més espectacular dels Pirineus. Els més aventurers poden gaudir d'una travessia aèria amb impressionants vistes panoràmiques, a banda de gaudir dels increïbles paisatges de muntanya que ofereix el Principat. Una experiència que es complementa amb el mirador del Roc del Quer, ja que tots dos atractius turístics van rebre més de 100.000 visitants durant l'estiu passat. Pel que fa als preus i horaris, estan disponibles a través de la pàgina del comú, amb disponibilitat d'entrades per gaudir de les dues experiències per un preu raonable.

Palau de Gel

Per a aquells que busquen diversió en un entorn segur i familiar, el Palau de Gel d'Andorra proposa la seva atracció: Splash! Aquesta experiència aquàtica promet adrenalina i entreteniment per a totes les edats, amb tres tobogans de set metres d'alçada i un recorregut emocionant de 53 metres. A més, els més petits poden gaudir de tobogans adaptats a la seva edat a la piscina infantil, dissenyats especialment per a infants d'entre 3 i 12 anys. El palau de gel, de fet, continua oferint la seva activitat principal durant l'estiu en les seves modernes instal·lacions, a més de ser un centre esportiu i d'oci que també compta amb rocòdrom i gimnàs.

Canillo també captiva els amants de la cultura i la història. El Museu de la Moto, situat al centre de la parròquia, ofereix un viatge a través del temps amb una col·lecció única de motocicletes històriques, ideal per als aficionats al motor. A poca distància, l'església de Sant Joan de Caselles, una joia del romànic andorrà del segle XI, impressiona amb la seva arquitectura llombarda i el seu retaule renaixentista del segle XVI. L'accés és gratuït i forma part del recorregut del Bus Turístic d'Andorra.

El principal temple

Un altre dels grans punts d'interès de Canillo és la Basílica Santuari de Meritxell, el principal temple religiós d'Andorra i un símbol d'identitat del país. Reconstruïda després d'un incendi l'any 1972 per l'arquitecte Ricardo Bofill, el seu disseny fusiona elements romànics amb una arquitectura moderna. Des del 2014, ostenta el títol de basílica menor i forma part de la Ruta Mariana juntament amb els santuaris de Montserrat, Torreciutat, Lourdes i El Pilar. El seu entorn natural privilegiat reforça l'espiritualitat del lloc i el converteix en una parada obligada tant per a devots com per a amants de l'arquitectura i la història.

Amb la seva combinació d'aventures en alçada, experiències aquàtiques, rutes naturals, patrimoni cultural i opcions per a esportistes, Canillo es posiciona com un destí imprescindible a Andorra. La seva diversitat d'activitats el converteix en el lloc ideal per viatjar en família, amb amics o en solitari, sempre amb propostes adaptades a tots els perfils de visitants.

Imatge del Roc del Quer i el paisatge de natura que l'envolta. COMÚ DE CANILLO

Un viatge per la història de la moto

Un dels principals atractius turístics de Canillo és el Museu de la Moto, que ofereix un recorregut fascinant per la història d'aquest vehicle icònic, des dels seus orígens al segle XIX fins a l'actualitat. L'exposició ocupa 700 m² i acull una col·lecció de 150 motos de marques reconegudes a nivell mundial.

El recorregut comença amb les primeres motos de vapor, com la de Sylvester Howard Roper (1867), passant per les primeres motos de gasolina del final del segle XIX, fins a les motos de competició, carretera i *off-road*. Hi trobem peces emblemàtiques com la Norton Manx de 1931, guanyadora del Tourist Trophy de l'illa de Man.

El Museu és un homenatge a la motocicleta com a mitjà de transport, símbol de llibertat i expressió cultural, i un espai imprescindible per a qualsevol amant de la història i la tecnologia.

LLENGUA

Rècord d'inscrits als exàmens oficials de català

REDACCIÓ
ANDORRA LA VELLA

La convocatòria d'exàmens oficials de català d'aquest mes de juny ha batut rècords, amb gairebé 900 persones inscrites. Una xifra que, segons explica el director del Servei de Política Lingüística, Joan Sans, representa 200 persones més que la mateixa convocatòria de l'any passat.

Sans vincula aquest repunt en les inscripcions als efectes de la nova llei del català, un fenomen que ja es va produir a la convocatòria del mes de gener. El director recorda que molts residents han de començar a acreditar el seu nivell per a la renovació dels permisos.

Proves oficials de l'UdA

El ministeri de Cultura, Joventut i Esports i la Universitat d'Andorra (UdA) han signat un memoràndum d'entesa que serveix com a base per al desenvolupament de proves oficials de català per part d'aquesta institució. El document rubricat per la titular de Cultura, Mònica Bonell, i el rector de l'UdA, Juli Minoves, regula l'establiment de l'equivalència dels certificats de llengua catalana dels nivells B2 i C1 de la Universitat, amb els diplomes oficials de llengua catalana del Govern d'Andorra d'aquests nivells.

La titular de Cultura, Mònica Bonell, signa el conveni amb el rector de l'UdA, Juli Minoves. SFG

D'aquesta manera, segons Bonell, es facilita una nova via d'accés als títols oficials de català a la ciutadania, a banda de les que ofereix el Govern amb els exàmens oficials que se celebren dos cops l'any, ja que les persones que disposin dels certificats emesos per l'UdA podran acreditar els seus coneixements per als nivells corresponents sense haver de passar per un procés de reconeixement de l'executiu.

Per la seva banda, Minoves ha relatat que la Universitat d'Andorra, la universitat pública del país, dona resposta, d'aquesta manera, a una necessitat d'ampliar els períodes per examinar-se.

NATUR
LAND
RESPIRA EMOCIONS
LLIURES PER
NATURA
naturland.ad

l'entrevista

ENRIC SOLÉ

CEO Circles House

"Circles House Andorra és un 'coliving' per potenciar la creativitat entre emprenedors"

RICARD POY

El *coliving* és una modalitat d'habitatge que està començant a expandir-se a Andorra. N'hi ha, però, diferents tipus. El projecte Circles House Andorra és un clar exemple d'un *coliving* que va molt més enllà de compartir espais entre gent que viu en un mateix edifici. Andorra s'ha convertit en un dels destins europeus preferits per als emprenedors. La baixa fiscalitat, el fet de ser el país més segur del món o l'entorn natural han fet del Principat un pol d'atracció per a l'emprenedoria. Al caliu d'aquesta tendència arriba Circles House Andorra per donar un servei específic d'habitatge compartit amb el valor afegit del que pot oferir la convivència entre desenes d'emprenedors. El CEO de la companyia Circles House és Enric Solé, i la cofundadora i directora creativa és Natàlia Juncosa. El projecte a Andorra es desenvolupa en una gran masia envoltada d'un gran terreny a Auvinyà.

CIRCLES HOUSE

"Oferim un espai perquè els emprenedors comparteixin idees, es plantegin reptes, es motivin i competeixin per retroalimentar la creativitat i ser més productius i innovadors"

Quina és la diferència entre un *coliving* estàndard i la proposta de Circles House Andorra?
Circles House Andorra és un *coliving* amb un propòsit. No es tracta només de compartir un lloc per viure com poden fer els estudiants. L'espai està pensat especialment per a emprenedors o nòmades digitals que vulguin viure en un entorn de creativitat. Aquest és el punt de valor afegit fonamental, a banda de les instal·lacions, els serveis o l'espai natural que els envolta. És un espai per viure i treballar en un ambient d'emprenedoria.

D'on neix aquest concepte de *coliving* especialment dissenyat per als emprenedors i per potenciar la creativitat?
L'origen són les anomenades *hacker houses*, molt conegudes a Silicon Valley. Jo mateix soc un emprenedor i vaig descobrir el model als Estats Units: vaig viure cinc anys a Palo Alto, vam ajudar un altre emprenedor a crear la *start-up* Embassy i vam veure de primera mà el gran valor afegit que es genera. L'exemple més clar de com la convivència de múltiples emprenedors col·laborant i debatent els beneficia a tots és la coneguda com la PayPal Mafia, que va sorgir d'una *hacker house*.

He buscat *hacker houses*: espai residencial i/o de treball on persones amb interessos similars en tecnologia, *start-ups* o innovació es reuneixen per col·laborar, aprendre i crear projectes. En un ambient comunitari i recursos compartits per facilitar el desenvolupament de *start-ups* o projectes tecnològics. M'explica la PayPal Mafia?
Diversos socis i col·laboradors que es van conèixer en una *hacker house* mentre uns creaven o s'unien a PayPal en els seus inicis, vivint i treballant junts creant un ambient de treball innovador on es fomentava el debat (*mastermind*) i la col·laboració per l'ambient de treball innovador. L'objectiu era estimular la creativitat i compartir els diversos coneixements i idees de cadascú per millorar-les. És l'esperit de les *hacker houses*. Motivació i competència al mateix temps, perquè quan poses en un mateix espai el talent també hi ha una tendència a esforçar-se per complir objectius i superar la competència. La PayPal Mafia és el grup d'antics socis, col·laboradors, treballadors i fundadors de PayPal, que molts d'ells van viure o treballar junts. Són Peter Thiel, Elon Musk, Reid Hoffman, Luke Nosek, Ken Howery i Keith Rabois, entre d'altres. Són coneguts per haver fundat o dirigit empreses tecnològiques, moltes de les quals van sorgir dels *masterminds* diaris, del fet de viure i treballar plegats en la mateixa *hacker house*. Tots són multimilionaris. És només un dels primers exemples que de les *hacker houses* surten una gran part dels emprenedors que han tingut èxit i que omplen cada any els *batches* de YCombinator i 500 Startups, les dues grans acceleradores de referència a Silicon Valley.

Quin serà el dia a dia del Circles House Andorra?
Compartir idees. Plantejar-se reptes. Resoldre problemes. L'ambient de convivència d'emprenedors potencia les qualitats de forma natural. Hi ha trobades programades cada setmana perquè s'intercanviïn idees. O esdeveniments en els quals els emprenedors no només interactuen entre ells sinó que hi ha inversors que poden estar interessats en nous projectes.

Per què a Andorra?
Vam crear un *coliving* d'aquest estil a Barcelona fa tres anys i ha anat molt bé. Se'ns va obrir la porta d'Andorra. Ofereix una sèrie de factors. Un element important és la implicació de la propietat del terreny i l'edifici a Auvinyà en el projecte. Ens ha permès disposar d'un contracte a llarg termini. Andorra és un pol d'atracció per a emprenedors. A més, a l'estar fora de l'espai Schengen hi ha asiàtics, americans o africans que si es troben a Andorra estan situats a la zona horària d'Europa, però sense viure dins de la Unió Europea. El projecte del *coliving* d'Auvinyà esperem que estigui en marxa la tardor del 2025. L'entorn natural, enmig de la natura, és ideal per complementar l'estada. És una masia molt gran que permet el desenvolupament en diferents fases. Començarem amb 35 habitacions, però es podran ampliar fins a les 77.

Quins serveis oferiran i de quines instal·lacions es disposarà?
El menjador i les cuines seran comunes, perquè es potencia la interacció entre els emprenedors. Cuinar és un bon moment per intercanviar opinions. Hi haurà un espai de *coworking* i serveis complementaris, com una sauna o un spa, o espais exteriors per fer esport, com ara pàdel. I un restaurant especialitzat en *biohacking*.

Biohacking?
És un model d'alimentació saludable orientat específicament a maximitzar les capacitats i millorar la salut. És un sistema d'alimentació molt conegut als Estats Units. A Silicon Valley el *biohacking* és una febre. Consisteix en hackejar el teu organisme a través de l'alimentació per potenciar el rendiment cognitiu i la capacitat mental. A més, proporciona energia per ser destinada al treball. El responsable del concepte gastronòmic i restaurant serà Fabian Leon, *masterchef* i especialista en *biohacking*

La gent que no hi visqui hi podrà participar d'alguns manera?
Es construirà un amfiteatre que podrà acollir esdeveniments o presentacions. L'espai també serà accessible a la gent d'Andorra sense que necessàriament hi visquin. Es podrà estar amb els emprenedors i treballar conjuntament al *coworking*. Calculem que l'estada mitjana dels usuaris que hi residiran serà d'uns dos mesos.